

פ ר ט י כ ל מס. 1/21

מישיבת העדה החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ד', כ"ד בשבט תשי"א, 31.1.51.

חברי הועדה הנוכחים: נ. ניר - היו"ר
י. בדר
ד. בר-רב-האי
ח. בן-אשר
מ. בן-עמי
א. ג'רג'ור
ב.צ. דינבורג
י. הררי
ז. ורהפטיג
ע. ז'בוטינסקי
י. כסה
ש. כ"ץ
ע. מימון
י. קליבנוב
ח. רובין
א. תבורי

בזכות דעה מיעצת: ר. כהן.

מוזמנים: פ. רוזן - שר המשפטים
ח. כהן - היועץ המשפטי
ח. צדוק - המשנה ליועץ המשפטי
א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי
א. צילן - משרד הפנים
י. שקי - משרד המשפטים
מ. פיאמנטה - מתרגם לערבית.

הישיבה נפתחה בשעה 08.45.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה.

חוק המעבר (תיקון).

שר המשפטים פ. רוזן: בסיום הישיבה הקודמת, לאחר ששמעתי את ההערות שנשמעו כאן, אמרתי כי אני מבקש

את חברי הועדה לשקול נוסח חדש שקראתי אותו בישיבה האחרונה. ברצוני לקרוא את אותה ההצעה, בסגנון אחר. כדי לספק את בריהודה וכדי שיהיה ברור כי סגני-שרים אינם חברי ממשלה, יבוא אחרי הפרק "חברי ממשלה" פרק אחר ששמו יהיה "סגני שרים";

"11א. (א) חבר הממשלה, הממונה על משרד, רשאי באישור הממשלה, למנות, מחוץ חברי הכנסת, סגן שר אחד לאותו משרד.
(ב) הממשלה תמסור לכנסת הודעה על מנוי סגן שר, והסגן יכנס לתפקידו עם מסירת ההודעה.
(ג) סגן שר יפעל, במשרד ובכנסת, בשם חבר הממשלה שמינה אותו, במסגרת הסמכויות שהוענקו לו והתפקידים שהוטלו

רל.

ועוד החוקה, חוק ומשפט

31.1.51

חוק המעבר (תיקון).

פ. רוזן:

"(ד) מינוי סגן לא יגרע מאחריותו המלאה של השר על כל פעולות משרדו ולא מחלקו באחריות המשותפת של הממשלה."

סעיף-קטן (ב) נותן לכנסת אפשרות - בהתאם

למשאלה שהובעה כאן - אם היא רואה פגם במינוי סגן-השר, לומר זאת.

סעיף-קטן (ד), זוהי הצעתו של חבר הכנסת

ורחפטיג. הנוסח הותאם ללשון חוק המעבר, בו אין אנחנו מדברים על אחריות קולקטיבית כי אם על אחריות משותפת.

האם אדוני השר אינו חושב כי ניסוח

ד. בר-רב-האי:

סעיף-קטן (ג) משאיר אפשרות לפרש באילו

בכל מקרה ומקרה צריך להודיע גם על הסמכויות המדויקות של סגן-השר? אינני חושב שזוהי הכוונה.

לא. נאמר כאן כי צריך לפרסם איזו שהיא

פ. רוזן:

הודעה בעניין זה. אינני חושב שאפשר לפפש

זאת כך.

אני חושב פי במקום "ובתפקידים" צריך

ב.צ. דינבורג:

להיות "ובתפקידים", לא מבחינה לשונית

אלא מבחינת מובנם של הדברים.

אינני עומד על כך.

פ. רוזן:

אינני חושב שכדאי להשתמש בחוק זה

י. קליבנוב:

במלה "במסגרת". מדוע לא להגיד

"בסמכויות ובתפקידים שהוטלו עליו"?

רשומים עוד שבעה חברים לויכוח הזה.

היו"ר נ. ניר:

אני מציעה להפסיק את הויכוח.

ע. מימון:

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד הפסקת הויכוח - 4.
נגד - 4.

החצעה לא נתקבלה.

אני מסכים לסעיף-קטן (א). סגן-שר

מ. בן-עמי:

למשרד, פירושו כי מי שיש לו שלושה

משרדים יוכל למנות לו שלושה סגנים. אני מסכים גם לסעיף-קטן (ב)

ו-(ד).

כל התנגדותי היא בסעיף-קטן (ג), בדבר

חבר

אחד בלבד. במקום "בשם/הממשלה", צריך להיות "כנציג חבר הממשלה". ההבדל

הוא בכך שסגן-שר אינו צריך לאמר בכל פעם כי הוא מדבר בשמו של חבר

הממשלה. הוא מדבר כנציגו. כשמדברים בשם מישחו, צריך פחות או יותר

לקבל ממנו הוראות על כל צעד. כשמיצגים מישחו, אין שואלים אותו על

כל פעולה קטנה. אז, אם סגן-שר עובר על סמכויותיו, זה ענין בינו

ובין השר.

כמו כן אני מציע למחוק בסעיף-קטן (ג)

את הסיפא: "במסגרת הסמכויות שהוענקו לו והתפקידים שהוטלו עליו על

ידי אותו חבר הממשלה". אין הטלת תפקידים על סגן-שר. הטלת תפקיד

זוהי מרות, והיחסים הפנימיים בין השר לסגנו, הם ענין להם בלבד. לפי

הצעתי יהיה סעיף-קטן (ג) כך: "סגן שב יפעל במשרד ובכנסת כנציג חבר

הממשלה שמינה אותו".

מכל ארבעת הסעיפים האלה, מהותו של סגן-

ש. כ"ץ:

השר אינה ברורה. הסעיף הראשון אומר

כי חבר הממשלה רשאי למנות לו סגן-שר אחד. הסעיף השני אומר כי הממשלה

תמסור לכנסת הודעה על כך; אין זה מוסיף לביאור מהותו של סגן-השר.

הסעיף השלישי מדבר על סמכויות שהוענקו לסגן-השר, שאין מגדירים אותן

ולא ברור מה הן. הסעיף הרביעי אומר רק כי מינוי סגן שר לא יגרע

מחלקו של השר באחריות המשותפת. אם כן, מה הוא סגן-השר? הוא רק

רמקול של השר, מעין פטיפון? אם אין מגדירים בסעיף-קטן (ג) מה

הן בדיוק סמכויותיו של סגן-השר, אני חושב שהרבה יותר פשוט היה,

במקום כל הסעיפים האלה, לתקן את הסעיף בחוק המעבר, האומר כי הממשלה

ש. כ"ץ:

הממשלה תהיה מורכבת משרים, ולהוסיף את המלים "וסגני שרים", מבלי לקבוע את מספרם. (ב.צ. דינבורג: אז זו משרה פוליטית). ואחרת זו משרה אדמיניסטרטיבית? (ב.צ. דינבורג: לא אדמיניסטרטיבית, אבל עניינית.) יש מושג של ממשלה המורכבת מקבינט ומחברים אחרים. אני יודע מהי בדיוק כוונת הממשלה, אבל אם כוונתה כה מעורפלת כפי שהיא מנוסחת כאן, אני חושב שהיתה חוסכת הרבה מלים בחוק המעבר, ע"י חוספת בזאת.

אם הצעה זו אינה מלקבלת, הרי בהצעה המונחת לפנינו חסר לדעתי דבר אחד: מה קורה לסגן-השר כאשר השר חדל להיות חבר בממשלה; האם הוא מפסיק להיות סגן-שר, או ממשיך בתפקידו זה? (ב.צ. דינבורג: הוא נציגו של השר. אם השר בטל, בטל גם נציגו. הסגן ~~האמיתי~~ קיים בזכותו של השר.)

י. קליבנוב: בקשר לתיקון שהוכנס לכאן ע"י חבר הכנסת

בן-עמי: אף אני חושב כי כדאי להכניס

את המלה "נציג" במקום המלה "בשם". אבל יש לי פקפוקים רבים ביחס למחיקת החלק השני של הסעיף. אם אומרים סתם "נציג", זה אומר רק כי הוא צמק בא במקום השר, מייצג אותו, אבל מתי ואיך - קשה לדעת.

בסעיף-קטן (ד), העיר לי מר צדוק כי צריך

לאמר "מאחריותו לכל פעולות משרדו" ולא: "מאחריותו על כל פעולות משרדו".

ח. רובין: אני רוצה להעיר כי בהצעה שלפנינו יש שינויים

רציניים לגבי ההצעה המקורית שהובאה לנו

ע"י הממשלה.

בסעיף קטן (ב) אני מציע את הניסוח הבא:

"הממשלה תציע לכנסת לאשר את מינויו של סגן-שר והסגן יכנס לתפקידו עם המינוי", כלומר, אני מציע אישור של הכנסת במקום הודעה. אני חושב שזה יותר טוב בשביל הסגן. שר המשפטים, ע"י הצעתו, התקדם לקראת מה שאני מציע ואין כבר הבדל כה מהותי בין ההצעות. בכל זאת נראה לי כי הנוסח שהצעתי יותר יפה ויותר מוצלח, ומוטב שהסגן יאושר ע"י הכנסת. לפי הנוסח שהוצע ע"י שר המשפטים, אם סיעה אופוזיציונית מסוימת רוצה להצביע נגד סגן-שר,

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט

31.1.51

חוק המעבר (תיקון).

ח. רובין:

לא מתוך התנגדות אישית אלא מתוך התנגדות למינוי, מתוך שיקול פוליטי, מצבה אינו נעים, מפני שלפי הצעת שר המשפטים ההתנגדות הזאת כמעט לאקט נגד האיש המתמנה לסגן-שר. הממשלה מודיעה על המינוי, ואם סיעה מתנגדת למינוי היא יכולה לבקש להעמיד את העניין כסעיף לסדר-היום או למסור הודעה בעניין זה. (י. קליבנוב: היא צריכה להביע אי-אמון בממשלה.) אינני רוצה להביע אי-אמון לממשלה בעניין זה. אבל אני רוצה להצביע נגד סגן-השר. לפי הנוסח המוצע, אינני יודע מה היא הדרך הפרלמנטאית אם אינני רוצה להפגין איבה מיוחדת כלפי האיש הזה. אני רוצה להצביע נגד מינוי הסגן מבחינה פוליטית, ואני חושב כי צריך לאפשר זאת. אני חושב כי אין בהצעתי שוני מהותי לגבי הצעת שר המשפטים.

לגבי סעיף-קטן (ג), אני חוזר על הערה שעשיתי בהזדמנויות אחרות. אני מציע למחוק את המלים "ובתפקידים שהוטלו עליו". אינני חושב כי יש צורך חיוני להגיד זאת. לי יש צורך חיוני למחוק זאת, מתוך נימוקים שכבר נאמרו. נדמה לי כי כולנו בדעה כי אין מישור יכסל לצוות על חבר כנסת, וסגן-שר נמצא בתפקידו כחבר כנסת. זה מאוד צורם את האוזן, ולדעתי יש בזה גם תקדים שאינו כל כך רצוי.

אני מציע להוסיף סעיף-קטן (ה). עדין לא נסחתי אותו, אבל תוכנן שסגן-שר, גורלו כגורל הממשלה כולה. (ח. סהן: כלומר, שהוא לא יהיה כפקיד, שנשאר גם אחרי הממשלה). כן. אפשר להגיד כי זה מובטח ממילא. אבל למדתי כי בחוק קונסטיטוציונאלי מוטב לא לסמוך על פירושים. היות ואין אצלנו אפשרות של התפטרות של שר בודד, אין לי כל צורך להגיד מה גורלו של סגן-השר כשהשר הבודד אשר מינה אותו - התפטר, מפני שאליבא ככל הדעות, אם שר בודד מתפטר, זה מביא להתפטרות הממשלה כולה.

הערה כללית: אינני מסכים כי בחוק

נ. ורחפטיג:

קונסטיטוציוני הכל צריך להיות ברור. אין לך חוק שטוב ויפה לו שלא הכל בו יהיה ברור, יותר מאשר חוק קונסטיטוציוני. בחוק רגיל יש לדאוג להבהרת כל פרט ופרט. בחוק קונסטיטוציוני, מצד אחד אי-אפשר שהכל יהיה ברור, ומצד שני, זה גם אינו בריא. הדבר תלוי בהתפתחות הדברים. קשה לדעת מראש איך יתפתחו הדברים, ולכן החוקים הקונסטיטוציוניים

ז. ורהפטיג.

הם תמיד קצרים, ונוקטים בלשון יותר כוללת.

אני מציע להשאיר את סעיף-קטן (ג) כפי

שהוא. אינני רוצה שמגן-שר יהיה שלוח "אד-הוק"; זה מנמיך את ערכו.

אי-אפשר אמנם לקבוע מסמרות, אבל אני משער כי אם אא-שר פלוני ימנה

סגן-שר, הוא יקבע אתו: אחת אתמפל בענינים אלה, ואני - בענינים אלה.

(א. תבורי: מה זה שייך לנו?) אם שר החוץ, למשל, ירצה למנות לו סגן

שר - ואינני רואה כי הוא עומד לעשות זאת; אבל נניח שהוא יעשה זאת.

הוא יגיד לסגן-השר: אני אטפל במערב, ואחת - במזרח. הוא לא יתן לו

תפקיד מסויים אלא מסגרת רחבה של סמכויות. אני חושב כי הלשון הנקובה בהצעת שר המשפטים "במסגרת הסמכויות שהוטנקו לו והתפקידים שהוטלו עליו",

קולעת לכוונה הזאת. אם משמיטים את המלה "במסגרת", פירוש הדבר שהשר

צריך למנות כל תפקיד וכל סמכות. אני רוצה שלסגן-השר יהיה יותר חופש

בפעולתו. השר יכול בכל רגע לצמצם או לבטל סמכויות של סגן-שר, אבל כל

זמן שהוא אינו עושה זאת, ניתנת לסגן-השר מסגרת שבה הוא יכול לפעול.

אינני חושב גם כי צריך להחליף את המלה "בש" במלה "נציג".

נדמה לי כי מיותר להגיד מה יהיה

אם הממשלה מתפטרת. אם כותבים כי סגן-השר יפעל בשם חבר הממשלה או כנציגו,

פירוש הדבר שאי-אפשר להעביר לסגן-השר יותר סמכויות מאשר יש לשר

עצמו, וברגע שאין לשר סמכות, אין גם לסגן-השר כל סמכות.

ר. כהן: אני צריכה להגיד לכם כי כל החוק הזה

אינו נראה לי. אני יודעת כי לא אשנה

שום דבר, אבל אני רוצה להגיד את הסיבות לכך. מספר החברים שלנו קטן.

הנוהג אצלנו, שחברים אינם מבקרים בישיבות, ונוסעים לפני גמר הישיבות.

ה' ורהפטיג הוסיף בשבוע שעבר כי אין פה קנוניות ושהחוק הזה יכול רק

לסבך את סיעתה. גם זה מראה כי יש כאן משהו לא טוב.

לא קבוע גם כמה סגנים יכול שר למנות.

היות והממשלה שלנו קואליציונית, יכול נציג מפלגה בת שלושה חברים בכנסת

שאחד מהם חבר ממשלה, למנות לו שני סגנים, או אפילו סגן אחד, ואז הוא

מרוקן את סיעתו מחברי הכנסת; הסיעה תהיה מורכבת משר וסגנו.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק המעבר (תיקון).

ר. כהן: אני רוצה גם לעורר את השאלה איפוא ישובו

הסגנים. השרים מבקרים אותנו לעתים די

רחוקות. שולחן הממשלה יהיה ריק עתה יותר מאשר קודם, מפני שקודם השר צריך היה לענות למחובכתיים, ועתה יוכל לעשות זאת סגנו. ואז תהיה ישיבת הכנסת בלי שולחן השרים, עם איזה שהם סגני-שרים מפורזים בכנסת. כל זה אינו נראה לי. ההצעה הזאת, פירושה חברי כנסת משתי דרגות. זה כמעט בית בתוך בית. זה יכול גם לסבך מישורו, וכפי שקורה אצלנו, אפשר גם לפרוש מהקואליציה וגם להשאר בסיעה שבתוך הקואליציה, ויכולים לקרות כל מיני מקרים.

ועד: איך אפשר לפטר סגן? הייתי רוצה

שגם במקרה של פיטורי-סגן תהיה הודעה בכנסת.

אולי מוטב לכתוב בסעיף-קטן (ג): "סגן שר

ב.צ. דינבורג:

יפעל כנציג חבר הממשלה שמינה אותו במסגרת

העניינים שהוקצו לו ובסמכויות שהוענקו לו".

גב' כהן הסלת לי שלא אכנס לויכוח

פ. רוזן:

אתה. היא כופרת בעיקר, ועל העיקר כבר

היתה הסכמה כללית בוועדה. אינני מתוכח אתה לא מפני שאינני מחשיב את דבריה, אלא מפני שזה יחדש את כל הויכוח.

באיזה מקום בכנסת ישובו סגני-השרים, זוהי

שאלה שמטרידה אותי, אבל העניין שייך לנשיאות הכנסת ואני לא אתערב בו. אני מצדי, לא גרסתי מלכתחילה את שולחן הממשלה. חשבתי כי מוטב שהממשלה תשב בספסלים הראשונים של הצירים. אבל הוחלט אחרת.

כל ההערות שנשמעו כאן אינן מגיעות, כפי

שאני מבין! לדרגה של הסתייגות. חילוקי הדעות שהיו אינם יכולים, לדעתי, וכפי שאני מעריך את הדבר, להתגבש להסתייגות, חוץ מערעורו של חבר הכנסת רובין, שאמנם מוצא התקדמות בסעיף-קטן (ב) לקראת הדרישות שהוא השמיע בישיבה הקודמת. אינני מקבל את הנוסח היותר-קיצוני, שהכנסת תצטרך לאשר את מינוי סגני-השרים באופן חיובי. זה הופך לגמרי את כל העניין.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק המעבר (תיקון).

פ. רוזן:

כפי שנאמר בישיבה הקודמת, ששאנחנו

כותבים "בשם" חבר הממשלה אשר מינה

אותו, ברור כי הסגן יכול לפעול רק בשם השר, כל זמן שהשר קיים, ואם השר איננו, סגנו אינו יכול לפעול. על זאת העיר כבר מר ורהפטיג, כי יש בכך גם חשובה מלאה לשאלת הפיטורים וההתפטרויות. אם השר איננו, אי אפשר לפעול בשמו.

מדוע אני מתנגד להכנסת המושג "נציג".

בדרך כלל - אינני רוצה לאמר שזה תמיד כך, אבל בדרך כלל - הנציג פועל לא רק בשם כי אם גם במקום המרשה. נציג מורשה, פועל לא בשם או מטעם כי אם במקום. אם הפרלמנט מייצג את העם, הרי זה מפני שהעם אינו דובר בעצמו. כאשר שגריר בחו"ל הוא מציג מדינה, הרי זה מפני שהמדינה אינה מופיעה בעצמה והשגריר מופיע במקום המדינה. המושג "בשם" הוא דבר אחר. אין אנחנו רוצים שאם סגן-שר ידבר בכנסת, הוא יעשה זאת במקום השר. מקובל בפרלמנטים, בעיקר בפרלמנט הבריטי, כי לעתים קרובות, למשל בדיון על החוקים, השר פותח וה"פרלמנטרי אנדר-סקרטרי" מסיים, או להיפך. סגן-השר אינו מייצג ואינו בא במקום השר. אני הושב שמבחינה משפטית הסרמינולוגיה "בשם" יותר ברורה, בעוד ש"נציג" - מסבך את העניין.

מדוע אני חושב כי מוטב לא למחוק את

המלים "במסגרת הסמכויות שהוענקו לו והתפקידים שהוטלו עליו". אני אמנם חמים דעים עם ורהפטיג כי דוקא בחוקים קונסטיטוציוניים אפשר להסתפק בהכללות יותר מאשר בחוקים אחרים. אבל השאלה המשפטית אשר קצת הטרידה אותנו, היא, שלא מבחינה פוליטית סגן-השר הוא פקיד. אפשר לאמר כי מבחינה משפטית, אם חבר כנסת נחמנה לסגן שר והוא ממלא למעשה תפקידים אשר הממשלה או השר מטילים עליו, כי אז מבחינה משפטית, - אמנם צרה מאוד - יש בזה משהו מפקידות. אין זה מקרה שבמלה "תפקיד" יש גירסה של "פקיד", כלומר, ממלא תפקידים. הייתי אומר במפורש, בכדי להסיר את הספק הזה, כי חבר הכנסת פועל לפי הוראות. מי שממלא תפקיד, עושה מאש משהו שפוקדים עליו לעשותו.

אני אינני רואה את הקושי במלים "במסגרת

הסמכויות שהוענקו לו". אני מוכן לכתוב "לפי הסמכויות" או כל נוסח

אחר בהוצאת המלה "מסגרת", אם חבר הכנסת קליבנוב עומד על כך.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.61
חוק המעבר (תיקון).

פ. רוזן:

אנ רואה כי היועץ המשפטי בדעה כי מוטב

למחוק את המלים "במסגרת הסמכויות שהוענקו

לו" אני רוצה להסביר מדוע אני חושב כי צריך להשאיר את המשפט הזה.

סמכויות פירושן סמכויות סטטוטוריות. בדרך כלל אין זה נהוג להעניק לחבר

הכנסת סמכויות סטטוטוריות. כלומר | סמכויות הקבועות בחוק. כמובן, גם

לפי החוק הקיים אפשר לעשות זאת. לא נאמר בשום מקום בחוק כי חבר הכנסת,

בין אם הוא סגן שר ובין אם איננו סגן שר, אי-אפשר להעניק לו את הסמכויות

של המפקח על המזונות, למשל. אלא שאז הוא פקיד, ואולי מבחינה זאת אי-אפשר

לעשות זאת. בידי השרים הרבה סמכויות סטטוטוריות. יש כמה חוקים

בהם נקבע כי אסור לשר להעניק מסמכויותיו; למשל, מסמכויות של התקנת

תקנות. במקרה זה לא יוכל השר להעביר את סמכויותיו לסגן השר. אבל סמכויות

אחרות, סטטוטוריות, סמכויות שהשר יכול להעבירן לכל אחד אחר, אינני רואה

מדוע לא יוכל להעבירן גם לסגן השר. לא כל כך ברור לי אם זה מובן מאליו,

אם לא נאמר זאת בפירוש. אבל בענין זה אני מוכן לקבל את דעתו של איש

היועץ המשפטי, אם הוא יאשר כאן שנית כי דעתו היא שזה מיותר. יש לי ספק

אם זה מיותר, אבל אני מוכן לוותר על המלים האלה.

נדמה לי שהנוסח המונח עכשיו בפניכם,

הוא נוסח טוב. אם חבר הכנסת קליבנוב מציע "לכל פעולות משרדו" במקום "על

כל פעולות משרדו" ואם הבלשנים מאשרים זאת, אני מקבל את התיקון. לדעתי

אפשר לאמר גם "על כל פעולות משרדו".

אני מציע לקבל את הנוסח המוצע, כפי שהוא.

היו"ר נ. ניר:

אנחנו נגשים להצבעה. לאחר שנצביע על כל

הסעיפים, יוכלו חברי הכנסת המתנגדים

לחוק להסתייג מכל החוק. (י. הררי: אני חושב שזה אי-אפשרי). פה כל החוק

הוא סעיף אחד. (פ. רוזן: האם אפשרי דבר כזה?) אינני יודע.

ח. רובין:

אני מציע תיקון לסעיף קטן (א): להוסיף

את המלים "אולם מספר סגני השרים לא יעלה

על מספר חברי הממשלה".

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט

31.1.51

חוק המעבר (תיקון)

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת ש. כ"ץ, לחקן את חוק המעבר ע"י הוספת
המלים "וסגני שרים" אחרי המלים "הממשלה תהיה
מורכבת משרים"
נגד

- 2.
- רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

זכות הסתייגות לש. כ"ץ.

בעד הצעת ח. רובין להוסיף בסעיף קטן (א):
"אולם מספר סגני השרים לא יעלה על מספר חברי
הממשלה"
נגד

- 2
- רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

זכות הסתייגות לח. רובין.

בעד סעיף קטן (א) - רוב
נגד - מיעוט.

הסעיף נתקבל.

בעד הצעת ח. רובין בסעיף קטן (ב) להוסיף את המלים
"ואישור הכנסת" לאחר "הודעה על המינוי בכנסת"
נגד

- 2.
- רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות לח. רובין: "הממשלה תציע לכנסת
לאשר את מינוי סגן-השר והסגן יכנס לתפקידו עם
קבלת האישור ע"י הכנסת".

בעד סעיף קטן (ב) - רוב
נגד - מיעוט

הסעיף נתקבל.

י. הררי:

אני מבקש לרשום הסתייגות להצעה, כי
צריך יהיה להודיע על פיטורים של סגן-שר.

הסתייגות לי. הררי.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה שבמקום המלה "בשם" (בסעיף קטן ג)
חבוא המלה "כנציג"
נגד

- 4.
- 6.

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות למ. בן-עמי.

צעה להצעה להשמיט

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט

31.1.51

חוק המעבר (חיקון)

היו"ר נ. ניר:

בעד ההצעה להשמיט את הסיפא של סעיף-קטן (ג)
החל מהמלה "במסגרת"
נגד - 3.
רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות למ. בן-עמי

בעד ההצעה להשמיט את המלה "במסגרת" - 3.
נגד - רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

בעד ההצעה להשמיט את המלים "והתפקידים שהוטלו
עליו"
נגד - 2.
רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות לח. רובין.

בעד ההצעה לכתוב במקום "במסגרת הסמכויות שהענקו
לו והתפקידים שהוטלו עליו" את המלים: "במסגרת
הענינים שהוקצו לפעולתו והסמכויות שהענקו לו" - 5
נגד - 1.

ההצעה נתקבלה.

הסתייגות לי. הררי.

(הסתייגותו של ח. רובין היא אבנטואלית, אם
תתקבל אצא הסתייגותו של הררי).

ההצעה לכתוב בסעיף-קטן (ד) "סגן שר" במקום "סגן" -

נתקבלה.

ההצעה לכתוב במקום "לא יגרע מאחריותו של השר אצל
על כל פעולות משרדו" - "לא יגרע מאחריותו של השר לכל
פעולות משרדו" -

נתקבלה.

הצעה להוסיף סעיף-קטן (ה):

ח. רובין:

"התפטרות הממשלה או נאלצה להתפטר בעקב

אי-אמון של הכנסת, מתפטרים גם סגני השרים. הממשלה רשאית לבטל באישור

הכנסת, בכל עת, מינוי של סגן שר". מהנוסח שהוצע לא ברור אם הממשלה

יכולה או אינה יכולה לפטר סגן שר. יש שאן שלושה דברים: התפטרות הממשלה

גוררת התפטרות סגני-השרים; פיטורי הסגן - ע"י הממשלה; אישור הכנסת

לפיטורי סגן-שר.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק המעבר (תיקון).

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד החלק הראשון של הצעת ח. רובין: התפטרות הממשלה
גוררת התפטרות הסגנים
נגד
- 4.
- 6.

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות לח. רובין.

ח. רובין: אם אוסיף את המלה "כדי להסיר כל

ספק", האם יסכימו לכך? אני מבין

כי אין הסכמה.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד החלק השני של הצעת ח. רובין: הממשלה רשאית
לבטל מינוי של סגן-שר
אגד
- מינוי
- רוב.

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות לח. רובין.

בעד החלק השלישי של הצעת ח. רובין: אישור הכנסת לפיטורי
סגן-שר
נגד
- מינוי
- חב.

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות לח. רובין.

יש הצעה של הררי לסעיף-קטן (ב):

"כמו כן תמסור הממשלה לכנסת הודעה על כל ביטול של מינוי סגן-שר".

התסכים לתיקון: "על כל ביטול ~~א~~ או התפטרות של סגן שר" ? ~~א~~

(י. הררי: כן.)

אולי תסכים לניסוח אחר: "מתפנה מקום

פ. רוזן:

סגן-שר מכל מיני טעמים - - -".

אני מסכים לכל ניסוח שיתפרש ממנו

י. הררי:

כי צריך להודיע לכנסת במקרה כזה.

הצעת הררי בניסוח של שר המשפטים -

נתקבלה.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק המעבר (תיקון)

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד החוק עם התיקונים שנתקבלו - 9.
נגד - 6.

החוק נתקבל.

ז. ורהפטיג:

אני מקבל את ההצבעה הזאת, מבלי שהיא
תשמש תקדים לגבי הצבעות אחרות.

ת. רובין:

מאחר שקבלנו את החוק וצריך להניח כי החוק

יתקבל גם בכנסת, צריך להסדיר את בעיה

סגני-השרים בתקנון הכנסת. אני מציע, איפוא, כי יו"ר הועדה יודיע
בכנסת כי השאלה הזאת אינה מוסדרת ע"י החוק ויחד עם זאת יפנה לוועדה
צא הכנסת בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט, על מנת שהיא תסדיר את הדברים,
שרק תקנון הכנסת יכול להסדירם.

א. חבורי:

אני מקבל את הצעת רובין, בחנאי אחד: אם

עיבוד סעיפים מסויימים של התקנון יארך

שלוש-רבעי שנה, אין זה אומר שסגני השרים אינם נכנסים לפעולה בינתיים.
זה צריך להיות ברור.

היו"ר נ. ניר:

זה ברור. הרי גם הכנסת עובדת שנתיים בלי

תקנון, והיא עובדת.

י. הררי:

אני מתנגד להצעתו של רובין. הרבה דברים

דורשים הסדר ע"אאאאאאאאאא בעקבות החוק

הזה. יו"ר הועדה אינו צריך להודיע מה טעון הסדר בעקבות חוק זה.

למשל: חוק שכר חברי הכנסת אינו כולל שרים. אינני יודע מה יהיה דינם
של סגני-השרים. האם צריך יו"ר הועדה לפרט את כל הדברים אשר אינם בחוק?
היו"ר יכול להגיד מה שהוא רוצה, אבל אין לחייב את היו"ר להגיד דברים
שלא קבלנו אותם.

י. כסה:

תקנון אינו כולל רק דברים שאנחנו רואים

אותם מראש, אלא הוא גם תוצאה של עובדות

מסויימות. (א. חבורי: אבל המשאלה של רובין במקומה: שועדת התקנון

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט

31.1.51

חוק המעבר (תיקון).

י. כסה:

העסוק בזה). ברור לגמרי כי מאחר שיהיו סגני-שרים, התעוררנה שאלות בועדת התקנון והיא העסוק בזה. אין צורך לדחוק את הקץ.

ח. רובין: אני רוצה לחסוך סכסוכים מיותרים. אם

מחר ירצה מר אפרתי להופיע בכנסת מחוץ

לזמן הויכוח, אינני רוצה לריב על זאת בחוך הכנסת; אני רוצה לעשות

זאת בועדת הכנסת. אני רוצה להבטיח צורה הוגנת של בירור שאלות אשר

יכולות להיות שנויות במחלוקת. מדוע יש התנגדות לכך? צריך להסדיר

זאת מיד, ולא במשך הזמן.

היו"ר נ. ניר: הצעתו של רובין ברורה: להודיע לוועדת

הכנסת כי קבלנו חוק כזה ואנחנו מקקשים

ממנו, בשעת עיבוד התקנון, לקחת בחשבון גם את החוק הזה. אינני תושב

שאפשר בכלל להתנגד להצעה כזאת. אפשר גם להודיע בכנסת כי בנוגע

להסדר הדברים בתקנון, בקשנו זאת מועדת הכנסת.

הצעת ח. רובין נתקבלה.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק המעצרים (האקדמי)

חוק הבחירות לכנסת השנייה

אנחנו עוברים להצבעה בענין שיטת
הבחירות.

היו"ר נ. ניר:

ד. בר-רב-האי:
בשם סיעת מפלגת פועלי א"י אני מבקש
לדחות את ההצבעה העקרונית בענין שיטת
הבחירות, לשבועיים. השאלה עומדת עכשיו לדיון בסיעתנו, והיא עקרונית
וחשובה. אין זו שאלה שיש למחר ולהצביע בה, וחשוב שסיעה כסיעתנו
תוכל לקבוע עמדה לפני ההצבעה.

ש. כ"ץ:
אני מבקש דחיה לשבוע ימים. כמובן,
לא אתנגד להצעה לדחות את ההצבעה
לשבועיים.

ח. רובין:
אני מתנגד לבקשת שתי הסיעות. אין זה
ענין החוקה, שאפשר היה לדחותו במשך
זמן רב. בענין זה, היה די זמן לברר את הדברים. היתה כבר ארכה
של שבוע ימים, ואינני רואה כל צורך בארכה נוספת. גם חובת הנימוס
אינה מחייבת אותי ליותר מאשר ארכה של שבוע ימים. לכן אני מבקש
להצביע בענין זה.

היו"ר נ. ניר:
אני מצטער מאוד שאינני יכול להצביע.
אני מקבל את הודעתך כמחייבת. אבל
אם יש הודעה של שתי סיעות הפבקשות לדחות את ההצבעה, כיו"ר אין
לי אפילו אפשרות להצביע על זאת. ההצבעה על שיטת הבחירות נדחתה
לשבועיים.

בישיבה הקודמת הודעתה על הצעתו של
חבר הכנסת הררי, שמסר עליה עוד לפני שבועיים. חבר הכנסת אומר
כי שאלת שיטת הבחירות היא כה חשובה עד שמהחלטה עליה תלוי לא
כל החוק. הוא מציע כי מה שלא נחליט בנוגע לשיטת הבחירות, נביע
את הענין לדיון כללי בכנסת, ולאחר שתקבל החלטה הכנסת תוכל
לעבור על החוק ולעבדו.

י. הררי:

מתוך דיוני הועדה ראיתי כי ישנן כמה

הצעות עקרוניות: אחת לשיטת בחירות

איזורית, אחת - יחסית ושלוש שיטות מעורבות. ברור שנצטרך לבנות את כל החוק לפי ההחלטה שתקבל על שיטת הבחירות. אני חושב כי בענין זה גורלי ואחראי יכולה הועדה להחליט ברוב של קול אחד או שנים. באופן פורמלי היא יכולה לעשות זאת, אבל אין זה הגיוני לעשות זאת מבלי שתברי הכנסת ידעו על כך וישתתפו בדיון והחלטה על כך. אני חשבתי כי מוטב שכלל לא נצביע כאן אלא נעביר את הענין לכנסת. נתן לכל מי שמייצג הצעה מסוימת להרצות את דעתו במשך 20 דקות. לו אפשר היה, הייתי מונע ויכוח לאחר זאת. אבל דעת רוב החברים היא כי אי-אפשר למנוע ויכוח בענין זה. לאחר זאת תהיה הצבעה וצכנסת תבחר מבין חמש השיטות את השיטה הרצויה לה. אז תתחיל ועדת החוקה לטפל בפרטי ההצעה.

י. כסא:

אני חושב כי צדק חבר הכנסת הררי

באומרו כי צריך להיות בירור בכנסת

בענין זה, כי הענין הוא באמת יסודי מאוד. אבל אינני חושב כי הדבר הזה יכול להשהות את עבודת הועדה. הכנסת עמוסה עבודה ויכול לעבור חודש או חודש וחצי עד אשר הכנסת תגש לדיון בכך, וגם כשתגש לדיון הזה, אין זה ענין לשעה אחת. אם נסכים כי נמשיך בעיבוד החוק ולא נפסיק בעבודתנו זאת עד אשר הכנסת תחליט על שיטת הבחירות - אני מסכים להצעה.
(י. הררי: אפשר להמשיך בעיבוד הדברים שאפשר להחליט עליהם לפני ההחלטה על שיטת הבחירות). אבל אין להתנות את המשך הדיון בהחלטה הכנסת על שיטת הבחירות.

מ. בן-עמי:

החוק הזה עוד לא עבר קריאה ראשונה.

אם אנחנו מעבירים לכנסת את בעיה

שיטת הבחירות, אין אנחנו מעבירים אלא הצעה לקריאה ראשונה. לאחר זאת צריך החוק לחזור לוועדה לעיבוד ואז יוחזר לקריאה שניה בכנסת.

(י. הררי: אבל לאחר הקריאה הראשונה אפשר להעביר לוועדה רק את אותו

החוק ולא חוק אחר). בכל אופן, לפי ההצעה הזאת אין אנחנו יודעים כמה זמן יארכו הדברים. אינני רואה את העיבוב באי-ידיעת שיטת הבחירות, לגבי עיבוד כל יתר סעיפי החוק, פרט לבעיה חלוקת המנדטים הקשורה עם שיטת הבחירות. יושב ממולי מר צילן, המומחה לענין זה. יתכן שלא נוכל

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה .

מ. בן-עמי:

לדון גם על בעיית איזורי הבחירה, אם יהיה דבר הזה. אבל מלבד שני הדברים האלה, כל יתר הדברים אינם קשורים בשיטת הבחירות ואפשר לדון עליהם בועדה, לפני שחיה החלטה על שיטת הבחירות.

משום כך, אינני רואה את חלישת עלה אחד מהאילן והבאתו לכנסת, משהו הנוחן טעם לשבת. אינני יודע גם איך יתפתחו הדברים מהקריאה הראשונה ועד הקריאה השנייה, במה שנוגע לעצם ההכרעה לגבי שיטת הבחירות. משום כך אני חושב שכל זמן שאנחנו נמצאים בשלב של קריאה ראשונה, נשאיר את הדברים מבלי לקבוע מסמרות, עד שיהיה גיבוש בעניין זה.

ח. רובין:

אני מקבל את הצעת הררי וחושב אותה

לנכונה. טוב שאצאצא שהדיון על

שיטת הבחירות יהיה ידוע ברחבי הציבור. אני חושב כי כל בעלי הדעות השונות בועדה יהיו מעוניינים להציג את דעותיהם בפני הציבוריות הישראלית.

לאחר שאני אומר זאת, יש כמה דברים

שעלינו להבהיר אותם מראש.

דבר ראשון: אחרי שהכנסת תקבל החלטה

כללית על שיטת הבחירות, לא נבצר מאף חבר אחד להביא לקריאה שניה הסתיגות בעניין זה. אני רוצה שזה יהיה ברור.

דבר שני: ברור כי הצעת הררי אינה

עומדת בהתאמה לסדרי הפרוצדורה המקובלים אצלנו. היות ואני חושב כי מעניינים כאלה עלינו לדייק, אני מציע כי ועדת הכנסת תחן הכשר לפרוצדורה יוצאת מן הכלל זאת, הכשר חד-פעמי, לא כתקדים.

דבר שלישי: אני מסכים עם חבר הכנסת

כסה כי הבאת הבעיה הזאת לדיון כללי בכנסת אינה צריכה לעכב את עבודתנו ביחסי הסעיפים, שאינם קשורים בהחלטה על שיטת הבחירות.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

אני תומך בהתלהבות בהצעתו של חבר

ד. בר-רב-האי.

הכנסת הררי. אבל הנסי ון הקצ שיש

לנו מראה כי העבודה הטכנית בלתי אפשרית כל זמן שאיננו יודעים לקרוא
איזו שיטה אנחנו הולכים. באופן מקביל לדיון המתנהל כאן יושבת ועדת
משנה אשר הוטל עליה לברר את הפרטים הטכניים, אשר כאילו אינם שנויים
בסתירות ואינם קשורים בבעיית שיטת הבחירות. זוהי ועדה מצומצמת, ואני
צריך להגיד לכם כי אני כשלעצמי משמש בה בלם, כי בעניינים רבים אני
אומר שתשובה על שאלה שנראית לכאורה טכנית, קשורה אצלי עם שיטת הבחירות.
כמובן, אנחנו יכולים לסניח שבעיית סגולות הבוחר והנבחר - וכמעט
רק בעיה זו - אינה קשורה עם שיטת הבחירות. גם זה לא לגמרי נכון,
מפני שבעיית הקשר עם האיזור גם היא קובעת משהו ביחס לסגולות הנבחר.
אבל לא זה העיקר. אם לא נקבל את הכלל הזה מראש - כי ברוב העניינים
יהיה עלינו לחכות להחלטה על שיטת הבחירות - יצטרכו למעשה בעלי
ההצעות השונות לחבר להם כל אחד חוקה לעצמו; יצטרכו לעבד חמש
חוקות מקבילות ולבלבל ולהתבלבל בהן. אינני מקבל את ההנחה כי אפשר
להמשיך בעבודה זאת לפני שתתקבל ההחלטה על שיטת הבחירות. אם
למשל תיפול ההצעה שאני הבאתי לוועדת החוקה, אני ארכז את כל מאמצי
לתיקון אותה השיטה שהכנסת תחליט עליה, לפי רוחי. אם מישור בכל
זאת ירצה - לשם ההיסטוריה - לעבד לו חוקה מקבילה, זוהי זכותו.
אבל לנו צריך להיות ברור מהו רצון רוב הכנסת. ע"י כך אני חושב כי
נקמץ בזמן ולא נעשה עבודה מיותרת.

אם רובין חושב שיש בענין זה סטיה

פרוצדוראלית, אינני מחנוד להצעה שועדת הכנסת תחליט על כך.

אינני מבין את החברים שכל כך

י. קליבנוב:

מתלהבים מהרעיון הזה. שאלת שיטת

הבחירות צריכה לאמצא למצוא את פתרונה בכל סיעה וסיעה. אם בשאלה
זו אין גיבוש סיעתי, אז אינני יודע באיזו שאלה שמתעוררת בכנסת
יכולה הסיעה להופיע כיתידה. אם כך הוא הדבר, ואם אנחנו יכולים
להגיד מראש כי הכנסת תצביע בשאלה זו באופן סיעתי - ולדעתי
יש רק אפשרות אחת להצבעת הכנסת, והיא סיעתית, מפני שאם לאו, תהיינה
120 הצעות לחוק הבחירות - אז אני שואל לשם מה להעסיק את מליאת
הכנסת במשך שבועות, ובכל אופן במשך שעות רבות, בויכוח אקדימי כזה,

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. קליבנוב:

ומחץ לא נקיים אותו בתוך הסיעות? אפשר לעשות זאת בתוך כל סיעה, תבוא כל סיעה וחצביע בעד שיטה זו או אחרת ונדע מראש מה היא דעת הכנסת. לשם מה ביטול זמן כזה? האם אתם באמת מתארים לעצמכם כי סיעה תתן לחבריה חופש הצבעה בענין זה? הרי אז כל המבנה הפרלמנטרי שלנו אינו שוה כלום, כי זוהי שאלה של השקפה פוליטית, תכנית פוליטית או חכמים פוליטי, וסיעה צריכה לקבל עמדה בענין זה. בכל הסיעות כבר דנים בשאלה זאת. יעבור עוד שבוע-שבועיים, ולאחר זאת צריכות הסיעות לקבל החלטה ולהצביע על כך בוועדה. לא נצביע על זאת באופן אישי. אפילו אלה שיש להם ספיקות או דעות שונות, יצביעו לפי החלטה סיעתם. כך נוכל לדעת מה היא דעת הכנסת בענין זה לכן אני מושב כי ההצעה הזאת מיוחדת ומציע לא לקבלה.

ח. בן-אשר: אינני תמים דעים עם מר קליבנוב

בענין זה. לדעתי, יש ערך לזכות

קונסטיטוציוני על חוק הבחירות. זה ענין חשוב מאוד שהציבור צריך לחשוב עליו. אנחנו נמצאים בשלבים הראשונים של עיצוב הדמוקרטיה, וחשוב כי העם ידע על הניואנסים השונים ועל ההצעות השונות לשיטת הבחירות.

אני שותף להערכת מר הררי כי בשלב

זה אין ערך להחלטה בוועדת החוקה על שיטת הבחירות. אנחנו יכולים להחליט כי הענין צריך להיות מובא לסדר-היום של הכנסת במשך שלושה שבועות. אני מציע על כן לפנות לנשיאות הכנסת או לוועדת הכנסת, בבקשה להעלות זאת על סדר היום במשך שלושה שבועות.

ז. ורחפטיג: אני מקבל את הצעת חבר הכנסת הררי.

יש לי רק ענין אחד בצעקה זאת, ואני

רוצה להגיד זאת באופן גלוי: לדעתי אין זה ענין של חשיבות ההחלטה, מפני שאין זה כל כך קשה להכניס חמש הצעות חוקות לכנסת. אבל לא זה הענין. אני מחשיב את הצד הציבורי שבדבר ומחפש את הפורום המתאים לכך. אני רואה בענין זה התנקשות באחד הפרינציפים, לדעתי, א הקונסטיטוציוניים החשובים ביותר. בשבילי זה חשוב יותר מכמה ומה בעיות קונסטיטוציוניות. אני אואה כאן רצון להתנפש בשיטת היחסיות.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
31.1.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ז. ורהפטיג:

בשיטה הארצית. אני רואה בזה הרס הדמוקרטיה שלנו. אני רוצה לחפש את הפורום הציבורי, כדי להכביד על אותן הסיעות שרוצות לעשות זאת, ע"י הבאת הענין לדיון וויכוח ציבורי. אז החלטת הסיעה לא תהיה כל כך קלה, ויחשבו עוד כמה פעמים לפני שיחליטו על כך.

ר. כהן:

אלמלא נחקבלה ההחלטה הקודמת לקיים את ההצבעה על שיטת הבחירות בעוד שבועיים, הייתי תומכת בהצעה הזאת מסיבות שעמד עליהן ה" ורהפטיג, מפני שדיון כזה בכנסת עשוי להשפיע על הסיעות. אבל קבלנו לקיים הצבעה בועדה בעוד שבועיים, והצבעה זו תראת אם התגבשו או לא התגבשו הדעות בסיעות. (ז. ורהפטיג: אם נחליט על כך, לא תהיה הצבעה בועדה). אני מציע: אם עומדים על ההחלטה לקיים פה את ההצבעה בעוד שבועיים, נחליט לאור ההצבעה, אם תהיה סיעתית או לא סיעתית, אם יש מקום לדיון בכנסת. אם לא נצביע כאן, הדיון בכנסת עשוי להשפיע על גיבוש הדעות בסיעות, ויש לו ערך.

היו"ר נ. ניר:

אני מוכרח להגיד כי השאלה אם תהיה או לא תהיה הצבעה בועדה, לגמרי אינה חשובה בשבילי. השאלה פשוטה מאוד: אנחנו יכולים להצביע פה, מפני שכשמצביעים מצביעים על נוסח כתוב, ואני נוטה לכך שתהיינה לנו הצעות כתובות שנצביע עליהן ואח"כ נעביר אותן לכנסת - ואני מצדד ברעיון להעביר את הדיון הזה לכנסת.

אבל לדעתי, אין אנחנו צריכים לפנות בענין

זה לוועדה הכנסת. הענין פשוט מאוד: קבלנו מהכנסת תפקיד: הכנסת המילה על ועדת החוקה, חוק ומשפט, להכין חוק בחירות. היות ונתקלנו בשאלה בקשר עם עבודתנו, אנחנו פונים אל הכנסת ומבקשים ממנה הוראות באיזה כיוון ללכת. (מ. בן-עמי: ע"י כך אחם יוצרים תקדים שהופך את כל הסדרים בכנסת). אני חושב שיש לנו רשות לבקש הוראות מהכנסת. כך עשינו בענין החוקה: העברנו את הבעיה לכנסת וקבלנו ממנה הוראות.

י. הררי:

אני תומך מאוד בהצעתו של כסה, לטפל מיד בכל הדברים שאינם קשורים בשיטת הבחירות,

י. הררי:

למשל בעית השופטים, גיל הבחירה, ידיעת קרוא וכתוב וכו'. אם אחד מחברי ועדת המשנה יהיה סבור כי ענין מסויים קשור עם שיטת הבחירות, נעבב את הדיון בו.

להערת חבר הכנסת רובין: כבר אמר יו"ר הוועדה כי אין פה כלל בעיה. בזאת אני עונה גם לחבר הכנסת בן-עמי. אין אנו צריכים לשכוח כי הוועדה אינה עושה דבר בעצמה, אלא מה שהמליאה מעבירה לה. בקשר עם שיטת הבחירות היו שני דיונים. דיון אחד היה קשור עם הרחבת הממשלה; דברו בעד ונגד וקבלו החלטה לערוך בחירות במשך ששה שבועות. דיון שני היה על הבחירות המוניציפאליות. איש עוד לא פצה פה בכנסת ולא דיבר על שיטת הבחירות. לכן, אם לא נעשה זאת, אנחנו חורגים מהנוהג המקובל בכנסת, שקודם מחליטה המליאה, ורק אח"כ מועבר הדבר לוועדה. אין אנו צריכים לשכוח כי לא הוועדה אלא הכנסת, היא הקובעת את השקפיה. כמו שנהגנו בענין החוקה, כך עלינו לנהוג בענין זה.

ברור שהדיון הזה אינו קריאה ראשונה.

אין זה סעיף ואין זה חוק, אלא דיון על עיקרון. הכנסת צריכה לקבוע איזו שיטת בחירות היא רוצה לקיים במדינה. צורת החלטה הכנסת תהיה כזאת: הכנסת מטילה על ועדת החוקה, חוק ומשפט, להכין חוק בחירות לפי שיטת הבחירות היחסיות (או האיוזריות, או שיטה אחרת). לאחר שהכנסת תחליט על כך, תכנס הוועדה לעבודה, תכין את החוק סעיף סעיף, כל חבר הוועדה יוכל להציע את הצעותיו, החוק יועבר למליאת הכנסת ויוחזר לוועדה.

ביחס לזמן. אין דבר שהכנסת רוצה

לבררו ואין לה זמן לכך. אם סעיפים נמצאים בסדר היום זמן הב, הרי זה מפני שהכנסת אינה רוצה לברר אותם. כשהכנסת רצתה לקיים דיון מדיני, אפשר היה לקיים זאת במשך שבוע אחד. אם היא רצתה לקיים את הדיון הזה, אפשר יהיה לקיימו תוך זמן קצר.

אם מדברים פה בהתלהבות, אז אני

"בהתלהבות" אינני מבין את מר קליבנוב. אם יש משהו שאינו קשור אצל קושר את הסיעות, הרי זו שיטת הבחירות. אם הסיעות תהיינה די רחבות לב

י. הררי:

ותחנה לחבריהן חוקש הצבעה, זה ענין אחר. אבל אני יכול להיות בעד סטאלין או בעד חכניה מרשאל, ולהתכחש לגמרי לחברי בענין שיטת הבחירות. אינני מבין מדוע זה ענין סיעתי. אבל גם אם זה ענין סיעתי, האם אין אנחנו צריכים להביא ענין סיעתי לכנסת? מדוע לעשות זאת בדרך של התיעצות הסיעות והעברת הענין לוועדה? האם אין צורך כי הציבור ידע על כך? איש אינו יודע כי הכנסת מיפלה בדבר כה חשוב כשיטת הבחירות, ואין איש בכנסת שרוצה כי לא ידעו על כך בציבור. צריך שיהיה הד בציבור, שיכתבו מאמרים ויתווכחו על כך באסיפות עם.

אם מקבלים את הצעתי, אין צורך לקיים כאן הצבעה. אינני שולל אפשרות אחרת, אם הועדה תחליט אחרת, אבל אם למצות את הצעתי עד תומה, יש לנהוג בענין זה כפי שנהגנו בענין החוקה: למסור דו"ח של ועדת החוקה, חוק ומשפט, בענין זה. אני הצעתי גם כי מלבד יו"ר הועדה, תנתן למייצגי הדעות השונות להרצות על הצעותיהם לא בתור מתנכחים, לפני שיתחיל הויכוח.

היו"ר נ. ניר: האם זה מוסכם על כולם כי אם מקבלים את הצעת הררי, מובן כי אפשר להביא הסתייגות ביחס לשיטת הבחירות, עם הבאת הצעת החוק לכנסת?

מוסכם.

ה צ ב ע ה

הצעת י. הררי שעבודת ועדת החוקה וועדת המשנה שלה לא תעוכב עד לקבלת ההחלטה בענין השיטת הבחירות, בענינים שאינם קשורים עם שיטת הבחירות -

נתקבלה.

בעד הצעת י. הררי כי ועדת החוקה פתה לכנסת ומבקשת הוראות בענין עיבוד חוק הבחירות, ביחס לשיטת הבחירות -
נגד

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט

31.1.51

חוק הבחירות לכנסת השנייה.

אני אומר כי אסור לנו לקבל

מ. בן-עמי:

החלטה כזאת, ואני רוצה לערער עליה.

כשאמסור בכנסת דו"ח על הבעיה, יוכל

היו"ר נ. ניר:

מר בן-עמי להסתייג ולנמק מדוע לא

צריך להביא את הענין לכנסת.

הסתייגות למ. בן-עמי.

אם הסתייגותו של בן-עמי לא תתקבל,

היו"ר נ. ניר:

עומדת הצעתו של הררי, לאפשר לכל

מציעי ההצעות להסביר את הצעתם מחוץ לויכוח הכללי. השאלה היא אם

נקיים הצבעה בענין זה לפני שנעביר את הבעיה לכנסת, או שנעביר את

הענין לכנסת מבלי לקבל הצעת-רוב.

ה צ ב ע ה

ההצעה להעביר את בעיה שיטת הבחירות לכנסת מבלי
לקיים הצבעה בוועדה -

נתקבלה.

בקשר עם ההחלטה הזאת, אני מבקש

מכללי ההצעות השונות להכין את הצעותיהם בכתב, ואני מודיע כי הצעה

אשר לא אקבל אותה בכתב במשך שבועיים, לא אביא לכנסת.

הישיבה ננעלה בשעה 10.50.